

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МАТЕРІАЛИ
XI міжнародної
науково-практичної
конференції

30 КВІТНЯ 2026 РОКУ
М. ХАРКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МАТЕРІАЛИ
XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

30 квітня 2026 року

Харків
НФаУ
2026

УДК 615.15:378.145/.147

С 69

Редакційна колегія: А. А. Котвіцька, А. В. Волкова, Г.Л. Панфілова,
І. О. Сурікова, А. А. Ноздріна, Т. В. Дядюн

*Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації
№ 822 від 17 листопада 2025 року*

Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи :
С 69 матер. XI Міжнар. наук.-практ. конференції (30 кв. 2026 р.,
м. Харків) / ред. кол.: А. А. Котвіцька та ін. – Х.: НФаУ, 2026. –
537 с.

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи», в яких розглянуті питання щодо сучасного стану впровадження концепції соціальної фармації як складової ефективної сфери охорони здоров'я; особливостей нормативно-правового регулювання фармацевтичного забезпечення населення та тенденцій управління фармацевтичним сектором сфери охорони здоров'я; перспектив та розвитку соціально-ефективних механізмів забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню; раціональної фармакотерапії як головного елементу ефективного та безпечного фармацевтичного забезпечення населення; сучасного стану діджиталізації та інформаційного забезпечення сфери охорони здоров'я; соціальних тенденцій менеджменту та маркетингу у фармації та соціальної відповідальності бізнесу в фармації; фармакоеконічного аналізу схем лікування соціально-небезпечних захворювань; організації фармацевтичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій; соціально-психологічних та морально-етичних аспектів фармацевтичної діяльності в сучасних умовах; історичних аспектів медицини та фармації; викладання організаційно-економічних дисциплін у закладах вищої медичної та фармацевтичної освіти в умовах воєнного стану.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів.

УДК 615.15:378.145/.147

© А.А. Котвіцька, А.В. Волкова, Г.Л. Панфілова,

І.О. Сурікова, А.А. Ноздріна, Т.В. Дядюн, 2026

© Національний фармацевтичний університет, 2026

НАНОСТРУКТУРИ НА ОСНОВІ ГІАЛУРОНОВОЇ КИСЛОТИ

Фисак О.В., Негода Т.С., Полова Ж.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна
t-negoda@meta.ua

Вступ. Шкіра людини утворює основний бар'єр людського організму від зовнішнього середовища, і тому вона постійно піддається різноманітним викликам. Її поверхня природним чином колонізована різноманітною спільнотою мікроорганізмів, які за фізіологічних умов нешкідливо співіснують зі своїм господарем і сприяють підтримці шкірного гомеостазу. Ця природна мікробіота шкіри діє як важлива перша лінія захисту, обмежуючи ріст і вторгнення потенційно шкідливих видів.

Метою нашого дослідження стало визначити потребу в місцевих препаратах, що поєднують біологічну активність рослинних екстрактів з покращеним проникненням у шкіру та терапевтичним потенціалом.

Метод дослідження: бібліосемантичний метод.

Результати дослідження. Мікроорганізми, що знаходяться на шкірі людини, також можуть включати умовно-патогенні мікроорганізми, такі як *Staphylococcus aureus*, які можуть викликати інфекції у випадках, сприятливих для такої інфекції. Серед таких станів порушення цілісності епідермісу є одним із частих факторів, що сприяють інфекціям *S.aureus*. Навіть незначні травми, проколи голками або подразнення після косметичних або естетичних процедур можуть сприяти проникненню мікробів і збільшувати ризик місцевих інфекцій. Для підтримки регенерації шкіри та полегшення запалення після пошкоджень, різноманітні місцеві препарати на основі рослинних екстрактів зазвичай використовуються як один з перших терапевтичних засобів. До них належать мазі або гелі, що містять екстракти рослин з вазопротекторними, протизапальними та/або регенеративними властивостями, таких як арніка (*Arnica montana*), кінський каштан (*Aesculus hippocastanum*) або календула (*Calendula officinalis*). Екстракти рослинного походження широко включаються до складу косметичних та фармацевтичних препаратів завдяки їхній тривалій історії використання, сприятливим профілям безпеки та багатофункціональній біологічній активності. Активні сполуки цих екстрактів включають різноманітні вторинні метаболіти, такі як: сесквітерпени, терпени, каротиноїди, флавоноїди, таніни, кумарини, ефірні олії та фенольні сполуки.

Продукти, що містять ці екстракти, часто використовуються людьми, схильними до синців, дітьми та спортсменами, а також людьми, які проходять естетичні або косметичні процедури. Більшість комерційно доступних рецептур базуються на спиртових екстрактах у поєднанні з вазеліном або гліцерином.

Хоча ці речовини добре переносяться, вони не завжди ефективно проникають крізь роговий шар, що може призвести до різної доставки активних сполук до глибших шарів шкіри. Важливо, що глибина проникнення сполуки в шари шкіри сильно залежить від системи доставки. Тривале та часте використання спиртовмісних дезінфікуючих засобів для рук все частіше визнається фактором, що сприяє порушенню шкірного бар'єру. Спирт розчиняє внутрішньоклітинні ліпіди, зневоднює роговий шар і порушує природні фактори зволоження, що порушує цілісність ліпідного бар'єру. Ці зміни можуть призвести до подразнюючого контактного дерматиту, еритеми, утворення тріщин та збільшення трансепідермальної втрати води. Крім того, надмірне використання дезінфікуючих засобів може порушити мікробіом шкіри, знищуючи захисні види коменсалів, що пов'язано з такими станами, як екзема, запалення або схильність до вторинних інфекцій. Нещодавні дискусії також викликали занепокоєння щодо того, що багаторазовий вплив дезінфікуючих засобів, забруднених такими добавками, як бензол, толуол і стирол, може збільшити ризик раку.

Популярність препаратів на основі рослинних екстрактів останнім часом зростає, головним чином через зростання попиту на препарати на основі натуральних речовин, розширення використання процедур естетичної медицини, які часто призводять до синців або тимчасового порушення бар'єру, а також попит на м'які, добре переносимі препарати, придатні для дітей та людей з чутливою шкірою. В останні роки кілька досліджень оцінювали антимикробні властивості місцевих препаратів рослинного походження або передових систем доставки на основі біополімерів, підкреслюючи їх потенційну важливість для запобігання мікробній колонізації ураженої шкіри. Наприклад, відомо про антимикробну дію нещодавно розробленого гліцерин-силіконового клею, здатного вивільняти октенідин. Однак, незважаючи на ці досягнення, досі бракує досліджень, що оцінюють антимикробну активність носіїв на основі гіалуронової кислоти, насичених рослинними екстрактами, проти широкого та клінічно значущого набору мікробіоти шкіри. Ця прогалина є обґрунтуванням нашого дослідження.

З огляду на зростаючу потребу в місцевих препаратах, що поєднують біологічну активність рослинних екстрактів з покращеним проникненням у шкіру та терапевтичним потенціалом, це дослідження має на меті задовольнити цю потребу шляхом розробки інноваційних біонанокомпозитів, в яких екстракти арніки, календули та кінського каштана інкапсульовані в наноструктури на основі гіалуронової кислоти.

Висновок. Гіалуронова кислота – це біосумісний полімер, відомий своєю здатністю модулювати запалення та сприятиме відновленню тканин. Очікується, що інкапсуляція в гіалуронову кислоту підвищить стабільність, проникнення та контрольоване вивільнення активних сполук, потенційно покращуючи їх клінічну корисність.

ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ ЕФІРНИХ ОЛІЙ ЯК БІОАКТИВНИХ ІНГРЕДІЄНТІВ ПРОТИКАРІОЗНИХ ЗАСОБІВ

Хоменко А.М., Негода Т.С., Полова Ж.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна
t-negoda@meta.ua

Вступ. Незважаючи на досягнутий прогрес у державній політиці, карієс зубів залишається найпоширенішим та найдорожчим інфекційним захворюванням ротової порожнини у світі, що являє собою глобальну проблему громадського здоров'я, якою повинні займатися органи влади та стоматологи. За останні десятиліття були розроблені та вдосконалені ефективні методи профілактики карієсу. Загальновідомо, що хімічний контроль зубного нальоту є ефективною стратегією запобігання розвитку. Основними хімічними агентами, доступними наразі, є фторид, хлоргексидин, триклозан, цетилпіридинію хлорид та натуральні продукти.

Метою нашого дослідження стало визначити та проаналізувати які саме рослинні екстракти можна використати у складі нових рецептур засобів проти карієсу.

Метод дослідження: бібліосемантичний метод.

Результати дослідження. Натуральні продукти (рослинні екстракти, ефірні олії та ізольовані сполуки, а також морські водорості) були запропоновані як нові терапевтичні засоби проти карієсу, щоб мінімізувати несприятливий вплив синтетичних речовин (наприклад, зміна смаку, десквамація слизової оболонки та забарвлення зубів), а також забезпечити ефективні та безпечніші альтернативи для лікування карієсу.

Ефірні олії (ЕО) привернули увагу серед природних біологічно активних агентів з перспективною антимікробною активністю. ЕО – це суміш легких компонентів, що виробляються ароматичними рослинами як вторинні метаболіти, як захисний механізм від хижаків, мікроорганізмів або погодних негараздів. Серед 100 000 відомих вторинних метаболітів ЕО становлять понад 3000, з яких близько 300 мають комерційний інтерес і використовуються в